МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Кафедра початкової та дошкільної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор _____ А. В.
Овчаренко
«31» серпня 2022 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Ступінь магістр

Галузь знань: 01 Освіта/ Педагогіка

012 Дошкільна освіта
Код та найменування спеціальності

Освітньо-професійна програма Дошкільна освіта

Миколаїв – 2022

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Лісовська Тетяна Адамівна, доцент кафедри початкової та дошкільної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент.

Програму схвалено на засіданні кафедри початкової та дошкільної освіти

Протокол від «29» серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри початкової та

дошкільної освіти _____ (Якименко С.І.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією педагогічного факультету

Протокол від «30» серпня 2022 року № 1

Голова навчально-методичної комісії _____ (Хрящевська Л.М.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол від «31» серпня 2020 року № 11

Голова навчально-методичної комісії університету_____ ( )

Анотація

Проблема професійної підготовки фахівців дошкільного профілю в педагогічних вишах є об'єктом уваги як теоретиків педагогіки вищої школи, так і педагогів-практиків. Це зумовлено тим, що діяльність вихователів закладів дошкільної освіти – особливий вид професійної діяльності, зміст якої передбачає необхідність мати глибокі педагогічні знання, розвинуті організаторські здібності, володіти вміннями творчо здійснювати освітній процес з урахуванням психології дитячого колективу, соціальних, сімейних умов, у яких зростає і виховується підростаюче покоління.

Спрямування педагогічного процесу на творчий розвиток особистості, здатної до швидкого реагування на можливі зміни музичного освітнього середовища, значною мірою сприяє розв’язанню проблеми адаптації дитини в соціумі. Ця проблема одна з актуальних у сучасній педагогіці, для її розв’язання важливим є визначення шляхів цілеспрямованого творчого розвитку дітей старшого дошкільного віку. Саме музична діяльність найефективніше впливає на розвиток креативних якостей особистості, оскільки є творчим процесом, що вимагає від дитини народження власних особистісно-значущих думок, творчого самовираження. Адже музика, живопис, театр створюють такий комплекс засобів художньої виразності, який дає свободу фантазії, імпровізації, активізує прояви інтуїції та пошукової ініціативи.

Ключові слова: основні види музичної діяльності, діти дошкільного віку.

Annotation

The problem of professional training of preschool specialists in pedagogical universities is the object of attention of both theorists of higher school pedagogy and teachers-practitioners. This is due to the fact that the activities of educators of preschool education - a special kind of professional activity, the content of which involves the need to have deep pedagogical knowledge, developed organizational skills, skills to creatively implement the educational process taking into account the psychology of children, social, family conditions. the younger generation is brought up.

The focus of the pedagogical process on the creative development of the individual, able to respond quickly to possible changes in the musical educational environment, greatly contributes to solving the problem of adaptation of the child in society. This problem is one of the most relevant in modern pedagogy, to solve it it is important to identify ways of purposeful creative development of older preschool children in the process of musical and improvisational activities. It is musical activity that most effectively influences the development of creative qualities of personality, as it is a creative process that requires the child to give birth to their own personally significant thoughts, creative self-expression. After all, music, painting, theater create such a set of means of artistic expression, which gives freedom of imagination, improvisation, activates the manifestations of intuition and search initiative.

Key words: main types of musical activity, preschool children.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Теорія і методика музичного виховання» складена Лісовською Т.А. відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра 012 Дошкільна освіта за освітньо-професійною програмою Дошкільна освіта.

Предметом є вивчення системи музичного виховання дітей дошкільного віку.

Міждисциплінарні зв'язки: педагогіка (загальна та історія педагогіки, дошкільна), основи образотворчого мистецтва з методикою навчання, теорія і методика формування елементарних математичних уявлень, навчальна практика, виробнича практика.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

1.1. Мета курсу – засвоїти основи професійної діяльності педагога в галузі музичного виховання дошкільників, оволодіти майбутніми педагогами системою знань в галузі теорії та методики музичного виховання, практичними вміннями та навичками з організації і проведення різних форм роботи з музичного виховання в закладі дошкільної освіти.

1.2. Завдання курсу:

- оволодіння майбутніми педагогами основними поняттями, завданнями та змістом навчальної дисципліни;
- формування стійкого інтересу до навчальної дисципліни, усвідомлення пріоритетності здійснення музичного виховання дітей;
- формування у студентів практичних умінь і навичок щодо музичної діяльності та проведення всіх організаційних форм роботи з музичного виховання;
- засвоєння знань та практичних умінь по наданню організаційно-методичної допомоги вихователям;
- забезпечення оптимальних умов навчання, діяльності і відпочинку дітей дошкільного віку.

Програмні результати навчання:

ПР-1. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-04. Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку

ПР-05 Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.

ПР-06. Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.

ПР-07. Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.

ПР-09. Розуміти історію та закономірності розвитку дошкільної освіти. Аналізувати педагогічні системи минулого та творчо трансформувати їх потенціал у сучасний освітній простір закладу дошкільної освіти.

ПР-12. Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.

ПР-15. Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.

ПР-16. Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей.

ПР-18. Володіти технологіями організації розвивального предметно ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

ПР-19. Збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини

ПР-20. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

І. Загальнопредметні:

КЗ-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність
його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку
предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

КЗ-9. Здійснення безпечної діяльності.

ІІ. Спеціальні (фахові).

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

КС-7. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів).

КС-11. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності.

КС-13. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет і основні завдання методики музичного виховання дошкільників.

Тема 2. Становлення і розвиток теорії та методики музичного виховання. Структура етносу.

Тема 3. Індивідуально-диференційований підхід до музичного виховання дітей дошкільного віку.

Тема 4. Основні види музичної діяльності в ЗДО.

Тема 5. Характеристика методів і прийомів музичного виховання, навчання та розвитку дітей дошкільного віку.

Тема 6. Форми організації музичної діяльності в ЗДО.

Тема 7. Музичні заняття, їх структура і зміст.

Тема 8. Методика навчання основних видів музичної діяльності в кожній віковій групі.

Тема 9. Роль музики на святах і розвагах у закладах дошкільної освіти.

Тема 10. Організація роботи з музичного виховання в ЗДО.

Тема 11. Планування і облік роботи музичного виховання в ЗДО.

Тема 12. Наступність і перспективність в організації музичної діяльності в закладах дошкільної освіти та початкової школи.

12. Рекомендована література

Базова

1. Базовий компонент дошкільної освіти. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 29.01.21 р.).
2. Бекина С. И. Музыка и движение. М. : Просвещение, 1984. 288 с.
3. Выготский Л. С. Воображение и творчество в детском возрасте: Психологический очерк. 3-е изд. М.: Просвещение, 1991. 94 с.
4. Ватаманюк Г.П. Музика в країні дошкілля: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Поділ. : Аксіома, 2008. 260 с.
5. Ветлугина Н. А. Теория и методика музыкального воспитания в детском саду: учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по спец. «Дошкол. Педагогика и психология». М.: Просвещение, 1983. 255 с.
6. Газіна І. Методика музичного виховання дітей дошкільного віку. К. Подільський: Аксіома, 2012. 256 с.
7. Зінич Р.Т., Кукловська В.Г., Рудченко І.М., Шоломович С.М. Методика музичного виховання в дитячому садку. К.: Муз. Україна, 1979. 265с.
8. Освітня програма «Впевнений старт» для дітей старшого дошкільного віку / За заг. наук. ред. Т.О. Піроженко. К.: Українська академія дитинства, 2017. 80 с.
9. Дитина. Освітня програма для дітей від 3-х до 7 років. Науковий керівник проекту: В.О. Огнев'юк, ректор Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор філософських наук, професор, академік НАПН України. Авт. колектив: Г.В. Бєлєнька, О.Л. Богініч, В.М. Вертугіна, К.І. Волинець та ін. К., 2020. 440 с.
10. Лісовська Т.А. Музичне виховання дітей дошкільного віку Навчально-методичний посібник. Миколаїв: Вид.-ць Прокопчук Т. Ю., 2014. 342с.
11. Лісовська Т.А. Музична імпровізація в сучасному закладі дошкільної освіти: Навчальний посібник. Миколаїв: Вид-во «Іліон», 2019. 140с.
12. Малашевська І.А. Програма оздоровчо-освітньої роботи з дітьми старшого дошкільного віку «Веселкова музикотерапія». Тернопіль: Мандрівець, 2015. 44с.

Допоміжна

1. Дерев'янко Т. В. Музичне виховання дошкільників. Старша група. Т.: Навчальна книга – Богдан, 2018. 160 с.
2. Методичний посібник з музикотерапії для дітей дошкільного віку зі складними порушеннями психофізичного розвитку / Укладач Н. Квітка. К.: 2013. 82 с
3. Радынова О. П. Музыкальное воспитание дошкольников : ученик / О. П. Радынова, А. И. Катинене, М. Л. Палавандишвили. М.: Академия, 2000. 240 с.
4. Степанова Т. М., Лісовська Т. А. Індивідуально-диференційований підхід до музичного виховання дітей старшого дошкільного віку. Монографія. К. : Видавничий дім «Слово», 2012. 256с.
5. Сухина Л. Ю. Музичне виховання у дитячому садку. 6 рік життя (За Базовим компонентом дошкільної освіти). К.: Ранок, 2018. 112 с.
6. Журнали: «Музика дітям», «Дошкільне виховання», «Бджілка», «Розкажіть онуку».

Інформаційні ресурси

1. https://mon.gov.ua/storage/app/media/programy-rozvytku-ditey/13programa-ditina-v-doshkilni-roki.pdf
2. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text
3. Базовий компонент дошкільної освіти // mon.gov.ua/images/files/doshkilnaserednya/.../bazov-komponent.doc

4. programa-vpevnenii-start-2017
5. https://mon.gov.ua/storage/app/media/programy-rozvytku-ditey/radist-tvorchosti.pdf

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен
5. Засоби діагностики успішності навчання: тестування